

هنر از دریچهٔ نظریه

درسگفتارهایی پیرامون نظریه و نقد در هنر

مهدی انصاری

www.ketab.ir

سرشناسه: انصاری، مهدی، ۱۳۶۲ - Ansari, Mehdi
عنوان و نام پدیدآور: هنراز درجه نظریه: درسگفتارهایی پیرامون نظریه و نقد در هنر/ مهدی انصاری
مشخصات نشر: تهران، روزبهان، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری: ۶۶۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷۴-۲۰۳-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیا
عنوان دیگر: درسگفتارهایی پیرامون نظریه و نقد در هنر
موضوع: نقد هنری
موضوع: Art criticism
موضوع: نقد هنری - تاریخ
موضوع: Art criticism - History
موضوع: زیبایی‌شناسی
موضوع: Aesthetics
رده‌بندی کنگره: ۷۷۴۷۵
رده‌بندی دیویی: ۷۰۱/۱۸
شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۷۵۲۴۶
کد پیگیری: ۶۰۱۳۷۶۱

www.ketab.ir

مدیر تولید: فرهاد ایمانی
ویراستار: رؤیا رجایی خراسانی (کارگاه ویرایش و نگارش)
نمونه‌خوان: فرشیده اسدی (کارگاه ویرایش و نگارش)
طراح جلد: مجید کاشانی
صفحه‌آرا: مهدی فرج‌الهی
چاپ اول، پاییز ۱۴۰۰
شمارگان: ۵۰۰

مرجع قیمت: وبسایت رسمی انتشارات روزبهان

فروشگاه و دفتر انتشارات
تهران، خیابان انقلاب، روبه روی دانشگاه تهران، شماره ۱۲۰۶
کد پستی: ۱۳۱۴۷۵۴۷۱۱
تلفن: ۶۶۴۹۲۲۵۳، ۶۶۴۰۸۶۶۷
www.roozbahan.com
info@roozbahan.com
این کتاب بر اساس شیوه‌نامه نگارشی و ویرایشی انتشارات روزبهان تنظیم شده است.
© حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

مقدمه ۹

فصل اول- جایگاه‌شناسی مفهوم‌ها: نظریه، زیبایی‌شناسی، فلسفه هنر و نقد هنر ۱۳

فصل دوم- تبار واژه هنر در ایران و غرب ۱۹

فصل سوم- تاریخچه نقد هنری ۲۷

فصل چهارم- تئوری و انواع نقد هنری ۴۱

فصل پنجم- پیدایش هنر از بطن اسطوره ۷۷

فصل ششم- فلسفه در عهد باستان: سرآغاز تفکر پیرامون هنر ۱۰۷

فصل هفتم- یونانی‌گری یا هلنیسم: هنر، مقدمه‌ای برای عروج نفس ۱۶۱

فصل هشتم- قرون وسطی: هنر بر پایه الهیات ۱۷۹

فصل نهم- عصر نوزایی: هنر از دریچه علم ۱۹۳

فصل دهم- سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی: خردگرایی و تجربه‌گرایی ۲۱۳

فصل یازدهم- ظهور روشنگری و بازتاب آن در هنر ۲۴۳

فصل دوازدهم- هنر در گذر از رمانتیسم به ایدئالیسم ۲۶۳

فصل سیزدهم- بازتاب آراء کانت و هگل در نقد هنری ۲۸۹

فصل چهاردهم- تثبیت جایگاه هنر و هنرمند: شوپنهاور و نیچه ۳۰۵

فصل پانزدهم- هنر به مثابه بیان‌کننده احساسات ۳۲۷

فصل شانزدهم- نظریه‌های هنر در دو دوره مدرن و پست‌مدرن ۳۴۳

فصل هفدهم- آگزیستانسیالیسم و فمینیسم ۵۶۱

فصل هجدهم- هرمنوتیک و هنر ۵۷۹

فصل نوزدهم- فرهنگ رسانه ۶۱۹

فصل بیستم- نظریه نهادی هنر ۶۲۹

منابع ۶۴۹

در این کتاب سعی کرده‌ایم تا به اختصار به دیدگاه‌های متفکران، فیلسوفان، جامعه‌شناسان و نظریه‌پردازان، دربارهٔ هنر پردازیم. بر همین اساس، دیدگاه‌های مختلف را از عهد باستان تا دورهٔ معاصر بررسی خواهیم کرد تا نشان دهیم چه‌طور در بستر زمان، مفهوم‌های مهمی همچون زیبایی‌شناسی، فلسفهٔ هنر و نقد هنر دگرگون می‌شوند و در تعارض، تبیین یا بسط دیدگاه‌های متقدم خود، ایفای نقش می‌کنند.

فلسفهٔ هنر از جمله مفهوم‌هایی است که با زیبایی‌شناسی عجین شده است. زیبایی‌شناسی، دانشی است که می‌کوشد به امور حسی، جنبه‌ای علمی بیخشد یا به بیان دیگر، می‌خواهد جهان تأثرات، شهود، تخیل و هیجان را به‌طور عقلانی بررسی کند و آن را در قالب نظریه‌ها و مفهوم‌ها بگنجاند. در واقع، زیبایی‌شناسی می‌کوشد که دریافت‌های حسی و ذوقی ما را از امر زیبا به صورت منطقی بیان کند.

زیبایی‌شناسی، چستی و ماهیت زیبایی را در طبیعت و هستی بررسی و فلسفهٔ هنر، زیبایی منعکس شده در اثر هنری و ماهیت هنر را مطالعه می‌کند. در مجموع، می‌توان ادبیات زیبایی‌شناختی را برحسب وابستگی آن‌ها به دو دستگاه جامع فلسفی متفاوت، در دو رویکرد نظری کلی طبقه‌بندی کرد که عبارت‌اند از:

الف) بحث‌های زیبایی‌شناسی مبتنی بر رویکرد وجودشناختی؛

ب) بحث‌های زیبایی‌شناسی مبتنی بر ذهن و ذهنیت که در ماهیت خود، رویکردی معرفت‌شناسانه دارند.